

БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Булган аймгийн Сэлэнгэ сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: БУА-2024/157/НА-СА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.audit.mn Булган
аймаг
2024 он

Дарга, тэргүүлэх аудитор: Б.Эрдэнэ

Утас: **7034-2580**

Цахим хаяг: erdeneb@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол

Утас: **7034-2716**

Цахим хаяг: : enkhtsoodoli@audit.gov.mn

ЦЭСБ аудит ХХК-ийн захирал: Ч.Цэрэннадмид

Утас: **9511-2689**

Цахим хаяг: tsesb.audit@gmail.com

Аудитор Ш.Ганчимэг

Утас: **99377360**

Цахим хаяг: shagdarganchimeg44@jmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

БУЛГАН АЙМГИЙН ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант баг, Булган сум, Булган аймаг, 63082
Утас/Факс: 7034-2580
E-mail: bulgan@audit.gov.mn

2024.02.23 № 259

танай _____ ны № _____ т

СЭЛЭНГЭ СУМЫН ЕРӨНХИЙ
БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН
ЗАХИРАЛ Э.ХИШИГСҮРЭН ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Сэлэнгэ сумын ЕБС-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Сэлэнгэ сумын ЕБС-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны 91 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан "Хувьсах зардлын дундаж нормативаар төсөв хуваарилах, санхүүжүүлэх журам"-ын 8.7 дахь заалтад төсвийн жилийн эцэст зарцуулагдаагүй үлдсэн мөнгөн хөрөнгийг улсын төсөвт татан төвлөрүүлэлгүйгээр дараагийн төсвийн жилд шилжүүлэн зарцуулахаар заасантай холбоотой мөнгөн хөрөнгийн данс 188,238.8 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй гарсан байна.

Аудитын гол асуудал

Сэлэнгэ сумын ЕБС цахим анги байгуулахад 84,997.0 мянган төгрөгийн цахим сургалтын тоног төхөөрөмжийг "Мэксим Консалтинг ХХК-тай гэрээ байгуулан худалдан авч тайлант оны эцэст 69,997.0 мянган төгрөгийн өглөг үүсгэсэн байна..

Бусад асуудлын хэсэг

006020570

Байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөөнд 7 зорилтын хүрээнд 38 ажил, арга хэмжээг зохион байгуулж хэрэгжүүлэхээр тусгагдсанаас хэрэгжилт 95.5 хувьтай тайлагнасан байна. Тайлант онд багшийн ажлын гүйцэтгэлийн үнэлгээгээр нийт 27 багшаас 18 багш I-IV түшинд үнэлэгдсэн байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Б.ЭРДЭНЭ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Үлдэгдэл	Үлдэгдэл
I	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	121,623,516.87	294,341,628.12
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	25,847,320.33	188,238,834.66
311	Кассанд байгаа бэлэн мөнгө		
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	25,847,320.33	188,238,834.66
3121	Төгрөг	25,847,320.33	188,238,834.66
31216	Нэмэлт санхүүжилтийн арилжааны банк	25,847,320.33	188,238,834.66
33	АВЛАГА		12,603.78
331	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага		12,603.78
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	95,776,196.54	106,090,189.68
353	Бэлэн бүтээгдэхүүн	3,952,920.00	6,085,360.00
354	Хангамжийн материал	91,823,276.54	100,004,829.68
3546	Хүнсний материал	10,666,100.00	6,831,800.00
3547	Бусад хангамжийн материал	81,157,176.54	93,173,029.68
II	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,363,314,204.80	1,478,628,969.66
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,363,314,204.80	1,478,628,969.66
392	Биет хөрөнгө	1,293,795,204.80	1,409,278,719.66
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,318,633,548.70	1,318,633,548.70
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-168,848,048.12	-189,185,015.54
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	118,843,404.30	262,847,303.60
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-41,067,380.72	-44,594,229.82
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	81,315,729.43	74,409,150.93
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-28,948,629.81	-25,988,554.75
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	21,678,337.50	21,678,337.50
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-10,707,294.72	-12,320,833.20
39217	Ном	2,895,538.24	3,799,012.24
393	Биет бус хөрөнгө	69,519,000.00	69,350,250.00
39301	Програм хангамж	2,587,798.00	2,587,798.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,912,798.00	-2,081,548.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	68,844,000.00	68,844,000.00
III	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	1,484,937,721.67	1,772,970,597.78
IV	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		69,997,000.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		69,997,000.00
413	Өглөг		69,997,000.00
4136	Бусад өглөг		69,997,000.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг		69,997,000.00
V	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	1,484,937,721.67	1,702,973,597.78
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,484,937,721.67	1,702,973,597.78
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	666,081,812.58	666,081,812.58
51101	Өмч: - төрийн		
512	Хуримтлагдсан үр дүн	-478,939,793.91	(260,903,917.80)
5121	Өмнөх үеийн үр дүн	-478,939,793.91	(478,939,793.91)
5122	Тайлант үеийн үр дүн		218,035,876.11
513	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,297,795,703.00	1,297,795,703.00
VI	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	1,484,937,721.67	1,772,970,597.78

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл	Гүйцэтгэл
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,552,708,145.30	1,863,490,275.14
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	53,424,773.30	67,026,897.14
120	Нийтлэг татварын бус орлого	53,424,773.30	67,026,897.14
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого		655,000.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	50,316,989.30	59,535,944.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	3,107,784.00	6,835,953.14
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,499,283,372.00	1,796,463,378.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,094,529,900.00	1,417,545,400.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,094,529,900.00	1,417,545,400.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	404,753,472.00	378,823,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	404,753,472.00	378,823,700.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих		94,278.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих		94,278.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,517,910,406.51	1,645,454,399.03
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,517,910,406.51	1,645,454,399.03
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,465,815,406.51	1,566,594,924.03
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	848,223,129.59	950,756,582.00
210101	Үндсэн цалин	610,346,538.59	667,650,087.50
210102	Нэмэгдэл	187,889,762.00	236,321,224.50
210104	Урамшуулал	49,986,829.00	46,785,270.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	106,492,256.08	119,003,775.26
210201	Тэтгэврийн даатгал	72,957,164.82	81,570,470.06
210202	Тэтгэмжийн даатгал	8,449,866.44	9,413,633.33
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	6,752,704.74	7,508,787.08
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,658,298.98	1,817,329.53
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	16,674,221.10	18,693,555.26
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	323,541,860.00	345,773,503.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	17,128,141.00	21,101,457.55
210302	Түлш, халаалт	305,853,719.00	323,672,045.45
210303	Цэвэр, бохир ус	560,000.00	1,000,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	4,866,080.50	1,680,000.00
210401	Бичиг хэрэг	102,000.00	
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	750,000.00	
210408	Бараа материал акалсны зардал	4,014,080.50	1,680,000.00
2105	Нормативт зардал	62,835,675.00	69,226,800.00
210502	Хоол, хүнс	62,835,675.00	69,226,800.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	14,200,000.00	3,800,000.00
210604	Урсгал засвар	14,200,000.00	3,800,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	8,830,400.00	3,604,954.63
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,775,800.00	
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	7,054,600.00	3,604,954.63
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	96,826,005.34	72,749,309.14
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	21,805,906.00	21,305,330.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	10,423,600.00	10,386,300.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	64,596,499.34	41,057,679.14

213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	52,095,000.00	78,859,475.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	52,095,000.00	49,609,278.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж		94,278.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	52,095,000.00	49,515,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт		29,250,197.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		29,250,197.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	34,797,738.79	218,035,876.11
145	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН		
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	40,415,954.90	
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	40,415,954.90	
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-40,415,954.90	
V	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	-5,618,216.11	218,035,876.11

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл	Гүйцэтгэл
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	1,499,283,372.00	1,797,118,378.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО		655,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого		655,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого		655,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,499,283,372.00	1,796,463,378.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,094,529,900.00	1,417,545,400.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,094,529,900.00	1,417,545,400.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого		
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	404,753,472.00	378,823,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	404,753,472.00	378,823,700.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих		94,278.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих		94,278.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	1,445,358,251.67	1,607,887,363.67
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,445,358,251.67	1,607,887,363.67
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,394,488,431.67	1,526,895,448.67
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	848,323,129.59	950,756,582.00
210101	Үндсэн цалин	610,446,538.59	667,650,087.50
210102	Нэмэгдэл	187,889,762.00	236,321,224.50
210104	Урамшуулал	49,986,829.00	46,785,270.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	106,352,982.08	119,016,379.04
210201	Тэтгэврийн даатгал	72,817,893.13	81,583,073.84
210202	Тэтгэмжийн даатгал	8,440,731.09	9,413,633.33

210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	6,752,704.59	7,508,787.08
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,667,431.39	1,817,329.53
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	16,674,221.88	18,693,555.26
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	323,541,860.00	345,773,503.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	20,996,060.00	21,063,360.00
210302	Түлш, халаалт	301,545,800.00	323,710,143.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,000,000.00	1,000,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	750,000.00	
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	750,000.00	
2105	Нормативт зардал	57,996,054.00	65,392,500.00
210502	Хоол, хүнс	57,996,054.00	65,392,500.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	14,200,000.00	3,800,000.00
210604	Урсгал засвар	14,200,000.00	3,800,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал		
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	9,170,400.00	3,604,954.63
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,775,800.00	
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	7,394,600.00	3,604,954.63
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	34,154,006.00	38,551,530.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	23,062,106.00	27,512,730.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	11,091,900.00	11,038,800.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	50,869,820.00	80,991,915.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	50,869,820.00	51,741,718.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж		94,278.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	50,869,820.00	51,647,440.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал		
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт		29,250,197.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		29,250,197.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	53,925,120.33	189,231,014.33
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
IV	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (4)		
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	28,077,800.00	26,839,500.00

	Дотоод эх үүсвэрээр	28,077,800.00	26,839,500.00
222001	Тоног төхөөрөмж	28,077,800.00	26,839,500.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	-28,077,800.00	-26,839,500.00
145	Бусад эх үүсвэр		
25	Санхүүгийн үйл ажиллагааны зардал		
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	25,847,320.33	162,391,514.33
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		25,847,320.33
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		188,238,834.66

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Д/Д	Үзүүлэлт	Засгийн газрын сан	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	ЗГ-н хувь оролцооны дүн
1	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	666,081,812.58	1,297,795,703.00	(478,939,793.91)	1,484,937,721.67
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл				
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт				
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт				
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				
7	Тайлант үеийн үр дүн				
10	2023 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	666,081,812.58	1,297,795,703.00	(478,939,793.91)	1,484,937,721.67
11	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				
12	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл				
13	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт				
14	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт				
15	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				
16	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү				
17	Тайлант үеийн үр дүн			218,035,876.11	218,035,876.11
19	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	666,081,812.58	1,297,795,703.00	(260,903,917.80)	1,702,973,597.78

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

ЗЭДИЙН ЗАСГИЙН АНГИЛАЛ	Үзүүлэлт	Тайлант оны	Зөрүү		
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Дүн	Хувь
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,820,310,600.00	1,634,726,863.67	185,583,736.33	89.8
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,820,310,600.00	1,607,887,363.67	212,423,236.33	88.33
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,761,512,100.00	1,526,895,448.67	234,616,651.33	86.68
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,106,380,800.00	950,756,582.00	155,624,218.00	85.93
210101	Үндсэн цалин	761,214,100.00	667,650,087.50	93,564,012.50	87.71
210102	Нэмэгдэл	288,098,100.00	236,321,224.50	51,776,875.50	82.03
210104	Урамшуулал	57,068,600.00	46,785,270.00	10,283,330.00	81.98
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	138,297,700.00	119,016,379.04	19,281,320.96	86.06
210201	Тэтгэврийн даатгал	94,042,400.00	81,583,073.84	12,459,326.16	86.75
210202	Тэтгэмжийн даатгал	11,063,800.00	9,413,633.33	1,650,166.67	85.08
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	8,851,000.00	7,508,787.08	1,342,212.92	84.84
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,212,800.00	1,817,329.53	395,470.47	82.13
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	22,127,700.00	18,693,555.26	3,434,144.74	84.48
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	375,023,700.00	345,773,503.00	29,250,197.00	92.2
210301	Гэрэл, цахилгаан	22,800,000.00	21,063,360.00	1,736,640.00	92.38
210302	Түлш, халаалт	351,223,700.00	323,710,143.00	27,513,557.00	92.17
210303	Цэвэр, бохир ус	1,000,000.00	1,000,000.00		100
2104	Хангамж, бараа материалын зардал				
2105	Нормативт зардал	65,392,500.00	65,392,500.00		100
210502	Хоол, хүнс	65,392,500.00	65,392,500.00		100
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,800,000.00	3,800,000.00		100
210604	Урсгал засвар	3,800,000.00	3,800,000.00		100
2107	Томилолт, зочны зардал				
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	7,359,200.00	3,604,954.63	3,754,245.37	48.99
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	7,359,200.00	3,604,954.63	3,754,245.37	48.99
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	65,258,200.00	38,551,530.00	26,706,670.00	59.08
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	54,219,400.00	27,512,730.00	26,706,670.00	50.74
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	11,038,800.00	11,038,800.00		100
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	58,798,500.00	80,991,915.00	(22,193,415.00)	137.7 4
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	58,798,500.00	51,741,718.00	7,056,782.00	88
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж		94,278.00	(94,278.00)	
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	58,798,500.00	51,647,440.00	7,151,060.00	87.84
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлэн захирагчдад олгох		29,250,197.00	(29,250,197.00)	
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		29,250,197.00	(29,250,197.00)	

22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		26,839,500.00	(26,839,500.000)	
	Дотоод эх үүсвэрээр		26,839,500.00	(26,839,500.000)	
222001	Тоног төхөөрөмж		26,839,500.00	(26,839,500.000)	
1	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,822,202,800.00	1,797,118,378.00	25,084,422.00	98.62
131	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,417,545,400.00	1,417,545,400.00		100
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	1,417,545,400.00	1,417,545,400.00		100
132	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	378,823,700.00	378,823,700.00		100
132001	Орон нутгийн төсвөөс	378,823,700.00	378,823,700.00		100
133	ТӨСВИЙН ЗАХИРАГЧДААС				
134	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ		94,278.00	-94,278.00	
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих		94,278.00	-94,278.00	
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	25,833,700.00	655,000.00	25,178,700.00	2.54
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	25,833,700.00		25,833,700.00	
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		25,847,320.33	(25,847,320.33)	
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		188,238,834.66	(188,238,834.66)	
1	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ				
2	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1		
5	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	61	61		
24	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	61	61		

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 14,783.2 мянган төгрөгийн зөрчил илэрснээс 2,943.7 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага, 11,839.5 мянган төгрөгийн 1 зөвлөмж өглөө.

3.1 Төлбөрийн акт

Аудитаар төлбөрийн акт тогтоох зөрчилтэй асуудал гараагүй.

3.2 Албан шаардлага

1. Багш ажилтнуудыг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулахдаа эрүүл мэндийн байгууллагатай гэрээ байгуулаагүй, журамд тусгагдаагүй үзлэг оношилгоонд хамруулж 2,943.7 мянган төгрөгийн төлбөр илүү төлсөн байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д “Төсвийн үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж зарцуулах”, БШУС, Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны хамтарсан А/328, 1/340 дугаар тушаалаар баталсан “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн багш нарыг хамруулах” тухай журмын 1-д заасан “Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх нэмэлт үзлэг, оношилгооны жагсаалт”-ыг зөрчсөн тул албан шаардлага хүргүүлсэн.

3.3 Зөвлөмж

1. Худалдан авах ажиллагаатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Байгууллагын өмч хамгаалах зөвлөлийн шийдвэр гаргуулаагүй, тушаал, эрх зүйн актгүй 11,839.5 мянган төгрөгийн сургалтын тоног төхөөрөмжийг шууд гэрээ байгуулан

худалдан авсан нь ТӨБЗГ-ын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолын 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5 дахь заалтыг хэрэгжүүлээгүй, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Цаашид дээрх журам, зааврын дагуу үндсэн хөрөнгө худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2024 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн	Үүнээс					Зөвлөмж		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		Тоо	Залруулсан		Залруулаагүй			Тоо	Дүн
					Дүн		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн			
Дүн	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Үндсэн хөрөнгө худалдан авахдаа байгууллагын өмч хамгаалах зөвлөлийн шийдвэр гаргуулаагүй, тушаал, эрх зүйн актгүй шууд гэрээ байгуулсан.	1	11,839.5	-	-	-	-	1	11,839.5	-	-	-	-
Багш ажилтнуудыг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулахдаа эрүүл мэндийн байгууллагатай гэрээ байгуулаагүй, журамд тусгагдаагүй үзлэг оношилгоонд хамруулж төлбөр төлсөн.	1	2,943.7	-	-	1	2,943.7	-	-	-	-	-	-
Дүн	2	14,783.2	-	-	1	2,943.7	1	11,839.5	-	-	-	-

